

l'étude de faisabilité et la réalisation au même consortium est aussi une façon de le responsabiliser.

- *Les incidents sont clos.*

INTERPELLATION DE M. JEF VAN DAMME

À MME BRIGITTE GROUWELS,
MINISTRE DU GOUVERNEMENT DE LA
RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE,
CHARGÉE DES TRAVAUX PUBLICS ET
DES TRANSPORTS,

concernant "les objectifs de la STIB en matière de véhicules propres".

M. le président.- La parole est à M. Van Damme.

M. Jef Van Damme (*en néerlandais*).- *Le contrat de gestion de la STIB et le Plan Iris 2 optent résolument pour une stratégie de bus respectueux de l'environnement.*

Par ailleurs, la vision "bus 2020" recommande l'utilisation du diester et du gaz naturel et, à terme, celle du biogaz. Elle exclut les bus hybrides en raison de leur surcoût, et les bus diesel en raison de leurs émissions de particules fines.

Combien de bus la STIB a-t-elle achetés ces dernières années? De quels bus s'agit-il? Comment le plan véhicules propres est-il mis en œuvre?

Quelles mesures ont-elles été prises au niveau des filtres à particules et des normes Euro? Expérimente-t-on le biométhane et le biodiesel? Qu'en est-il du remplacement de 70 bus par des bus GNV (gaz naturel véhicules)?

Quels sont, à cet égard, les objectifs du nouveau contrat de gestion?

Frans).- *Beide aan hetzelfde consortium toevertrouwen, is ook een manier om hen te responsabiliseren.*

- *De incidenten zijn gesloten.*

INTERPELLATIE VAN DE HEER JEF VAN DAMME

TOT MEVROUW BRIGITTE GROUWELS, MINISTER VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING, BELAST MET OPENBARE WERKEN EN VERVOER,

betreffende "de doelstellingen voor propere voertuigen voor de MIVB".

De voorzitter.- De heer Van Damme heeft het woord.

De heer Jef Van Damme.- Deze regering heeft zich in het verleden altijd voorgesteld als een duurzame regering die veel groene projecten wil doorvoeren. Ik hoor dat nu iets minder. Het duurzame aspect lijkt wat op de achtergrond te raken.

In het beheerscontract van de MIVB en het Iris 2-plan wordt duidelijk gekozen voor een strategie van milieuvriendelijke bussen. De overheid heeft een belangrijke voorbeeldrol te vervullen met betrekking tot de bescherming van het leefmilieu. Zowel de CO₂-uitstoot als de uitstoot van fijn stof vormen in de stad grote problemen die de algemene leefbaarheid aantasten. Het verkeer is daarbij de grootste boosdoener.

In Brussel rijden heel wat bussen rond. Het onderzoek "bus 2020" raadt daarom aan om te kiezen voor diester en aardgas en op termijn zelfs voor biogaz. Hybride bussen worden uitgesloten wegens de meerkost en dieselbussen vanwege de grote uitstoot van fijn stof.

Hoeveel bussen heeft de MIVB de voorbije jaren aangekocht? Over welke bussen gaat het? Op welke manier is uitvoering gegeven aan het schonevoertuigenplan?

Wat is er gebeurd rond roetfilters en de EURO-normen? Wordt er geëxperimenteerd met

Discussion

M. le président.- La parole est à Mme Teitelbaum.

Mme Viviane Teitelbaum.- Le gouvernement bruxellois s'était engagé à réduire les émissions de gaz à effet de serre de 30% en 2025 par rapport à 1990. Pour atteindre cet objectif et améliorer la qualité de l'air tout en réduisant la pollution urbaine, plusieurs stratégies peuvent être appliquées. L'une d'elles consiste en l'acquisition de nouveaux bus par la STIB.

Or, le choix de ces bus est source de désaccords et semble diviser la majorité, comme le relate la presse : un membre du conseil d'administration de la STIB annonce l'achat de 152 bus hybrides, un autre défend l'option des bus au gaz, d'autres évoquent des bus électriques testés pendant les mois de décembre et janvier. Loin de cette cacophonie, l'usager, quant à lui, souhaite simplement être mieux transporté dans une ville moins polluée.

Les essais menés par la STIB sur des bus électriques ont-ils été concluants ?

Combien de bus au diesel et au gaz ont-ils été commandés ?

La STIB a-t-elle établi une comparaison des coûts entre les différentes options ?

À combien s'élèveraient les surcoûts liés à l'achat de bus au gaz ?

Dans les années 90, l'emploi de bus au gaz se limitait aux trajets courts. Les bus au gaz qui seront éventuellement commandés pourront-ils parcourir des distances plus longues ?

Avez-vous comparé le coût d'exploitation au kilomètre des bus au gaz par rapport aux autres alternatives ? Quelle serait l'option la plus économique ?

biomethaan en biodiesel? Hoe zit het met de vervanging van 70 bussen door CNG-bussen?

Welke doelstellingen bevat het nieuwe beheerscontract op dat vlak?

Bespreking

De voorzitter.- Mevrouw Teitelbaum heeft het woord.

Mevrouw Viviane Teitelbaum (in het Frans).- *Het was de doelstelling van de regering om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2025 met 30% terug te dringen in vergelijking met 1990. Er zijn meerdere maatregelen mogelijk om die doelstelling te halen, zoals milieuvriendelijke bussen.*

De meerderheid is echter verdeeld over de aankoop van nieuwe bussen. Een lid van de raad van bestuur kondigde aan dat er 152 hybride bussen zouden worden gekocht, een ander is voorstander van bussen met gasmotoren, nog anderen zien eerder heil in elektrische bussen. Het zal de passagiers worst wezen: zij willen efficiënt openbaar vervoer in een minder vervuilde stad.

Welke resultaten leverden de tests van de MIVB met elektrische bussen op?

Hoeveel bussen met diesel- en gasmotoren werden besteld?

Heeft de MIVB de kostprijs van de verschillende opties vergeleken?

In de jaren negentig werden bussen met gasmotoren enkel gebruikt voor korte trajecten. Zijn de moderne exemplaren geschikt voor langere trajecten?

Hebt u de exploitatiekosten van bussen met gasmotoren vergeleken met andere opties? Wat is de goedkoopste optie?

M. le président.- La parole est à Mme d'Ursel.

Mme Anne-Charlotte d'Ursel.- On peut lire sur le site de la STIB qu'un marché public est en cours pour la livraison de 172 bus au diesel. Cette situation est vraiment regrettable quand on sait que la nocivité des particules fines émises par les moteurs diesel est désormais établie par l'OMS.

Par ailleurs, l'achat de 163 bus au gaz est actuellement en préparation pour une mise en service en 2016. Confirmez-vous cet achat ?

Étant donné que la STIB et le gouvernement ont souvent répété qu'il s'agirait de tenir compte des coûts, a-t-on programmé ces coûts ? À combien s'élève-t-ils ? Est-ce qu'un dépôt en particulier ou plusieurs ont été choisis pour le ravitaillement en gaz de ces bus ?

M. le président.- La parole est à Mme Grouwels.

Mme Brigitte Grouwels, ministre (en néerlandais).- *Je dois vous contredire, M. Van Damme. Le gouvernement garde des objectifs ambitieux sur le plan de l'amélioration de la qualité de l'air, comme la diminution du trafic automobile et des émissions de particules fines de 20%.*

Il est évident que la STIB a un rôle à jouer dans cette problématique. La réponse à la question orale de Mme d'Ursel de février 2012 à laquelle vous vous référez comporte de nombreuses informations à ce propos.

Tous les membres de cette commission reconnaîtront que la STIB s'engage fermement dans le durable. Ainsi, les trams et les métros roulent entièrement à l'électricité verte depuis le début de cette année et la STIB est en pointe dans le projet 'Ticket to Kyoto', une initiative européenne qui a permis l'aménagement d'une installation de cogénération au dépôt Delta.

Nous ne devons toutefois pas exagérer : les bus de la STIB ne contribuent que de façon très marginale à la mauvaise qualité de l'air dans la Région. Cela ne veut cependant pas dire qu'aucune attention n'y est accordée.

Il y a des années que presque tous les plus anciens

De voorzitter.- Mevrouw d'Ursel heeft het woord.

Mevrouw Anne-Charlotte d'Ursel (in het Frans).- *Op de website van de MIVB staat dat er een openbare aanbesteding loopt voor 172 bussen met dieselmotoren. Dat valt te betreuren, omdat dieselbussen veel fijn stof uitstoten.*

Overigens wordt de aankoop van 163 bussen met gasmotoren voorbereid. Tegen 2016 zouden die worden ingezet. Kunt u dat bevestigen?

De MIVB en de regering verklaarden al meermaals dat er rekening moet worden gehouden met de kostprijs. Werd die ingecalculeerd? Over welke bedragen gaat het? Werd al beslist in welke remises de gastanks van de bussen worden gevuld?

De voorzitter.- Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels, minister.- Ik moet u tegenspreken, mijnheer Van Damme. De voltallige regering blijft nog altijd ambitieus haar doelstellingen inzake de verbetering van de luchtkwaliteit verdedigen en uitvoeren. Het autoverkeer en de uitstoot van fijn stof met 20% verminderen vormen daar een goed voorbeeld van.

Dat de MIVB in deze problematiek een rol heeft te spelen, ligt voor de hand. U verwijst zelf naar mijn antwoord op de mondelinge vraag van mevrouw d'Ursel in februari 2012. Daarin is veel informatie over dit thema terug te vinden.

Iedereen in deze commissie moet erkennen dat de MIVB sterk inzet op duurzaamheid. Zo rijden de tram en metro, die toch 75% van alle MIVB-klienten vervoeren, sinds het begin van dit jaar volledig op groene stroom en neemt de MIVB het voortouw in het project 'Ticket to Kyoto'. Dat is een Europees project waarmee de CO²-uitstoot van het openbaar vervoer wordt teruggedrongen en dat al mee heeft geleid tot de recente installatie van een warmtekrachtkoppelinginstallatie in de stelplaats Delta.

We moeten de rol van de MIVB op het vlak van de luchtkwaliteit ook niet overdrijven. De bussen van de MIVB dragen slechts heel marginaal bij tot de

bus de la STIB sont équipés d'un filtre à particules. Les nouveaux bus répondent tous à la norme EURO4, 5 ou EEV, les normes les plus strictes en vigueur au moment de leur achat. Je vous donnerai plus de détails dans ma réponse à votre question écrite.

L'achat de bus au gaz naturel est à l'étude à la STIB. Une production locale de biométhane pourrait en découler, mais la STIB ne pourrait la réaliser elle-même. La Région doit prendre position à ce propos.

En ce qui concerne le biodiesel, les bus de la STIB consomment 7% de biodiesel. Bien que la STIB ait ajouté un critère relatif au pourcentage de diester autorisé par les constructeurs dans l'adjudication en cours pour l'achat de 172 bus au diesel, il appert malheureusement que ce pourcentage n'a pas augmenté depuis les derniers achats.

Outre l'achat imminent de ces bus, la STIB prévoit d'acheter environ 163 bus ne roulant pas au diesel en 2015.

La décision n'est pas encore prise, mais il devrait s'agir de bus roulant au gaz. Ces véhicules remplaceront les 185 bus les plus anciens. La STIB n'achètera plus de bus au diesel après 2013. Les bus roulant au gaz restent aujourd'hui l'alternative la plus réaliste à court terme.

(poursuivant en français)

Rien n'a encore été décidé. La STIB continue à suivre de près l'évolution technologique au niveau des bus hybrides, des bus complètement électriques - un projet pilote de bus électrique est en cours - et de toutes les autres alternatives possibles.

Un groupe de travail regroupant des spécialistes de la STIB et des personnes extérieures réfléchit en ce moment à la stratégie à long terme pour la flotte de bus. Ses premières conclusions devraient être disponibles prochainement.

(poursuivant en néerlandais)

Le nouveau contrat de gestion n'est pas encore finalisé. Il comporte bien entendu un passage sur la qualité de l'air et le matériel roulant, qui indique que la STIB passera du diesel à des technologies alternatives.

slechte luchtkwaliteit in het gewest. Dat wil niet zeggen dat er geen aandacht aan geschonken wordt, integendeel.

Zo werden jaren geleden al nagenoeg alle oudere bussen van de MIVB met een roetfilter uitgerust. De nieuwere bussen hebben allemaal de norm EURO4, 5 of EEV. Toen over deze aankoop werd beslist, is steeds voor de strengst geldende normen gekozen. Op uw schriftelijke vraag zal ik in mijn antwoord meer details geven.

Wat biomethanisatie betreft, bestudeert de MIVB de aankoop van bussen die op aardgas rijden. Daaruit zou een lokale productie van biogas kunnen voortvloeien, iets wat de MIVB als voordeel beschouwt. Door de lokale productie vermindert immers de milieu-impact. De productie van biogas is uiteraard niet iets wat de MIVB zelf kan bewerkstelligen. Het gewest moet daarover een standpunt innemen.

Wat biodiesel betreft, is het nu al zo dat de bussen van de MIVB voor 7% biodiesel gebruiken. Als vervoersmaatschappij heeft de MIVB echter weinig impact op het maximale percentage dat de constructeur toelaat te gebruiken. Daarom heeft de MIVB in de aanbesteding die momenteel voor de aankoop van ongeveer 172 dieselbussen loopt, een criterium toegevoegd over het percentage Diester dat de constructeur toelaat te gebruiken.

Helaas moet de MIVB momenteel vaststellen dat dit percentage laag blijft en ook niet is toegenomen in vergelijking met vorige aankopen.

Naast de nakende aankoop van ongeveer 172 dieselbussen, plant de MIVB in 2015 ook de aankoop van ongeveer 163 non diesel bussen.

De beslissing is nog niet genomen. Het zouden gasbussen kunnen worden. De aankoop is wel gepland. Die voertuigen zullen de 185 oudste bussen vervangen die in de periode 1995-1999 werden aangekocht. De MIVB zal na 2013 geen dieselbussen meer aankopen. Gasbussen blijven vandaag voorlopig het meest realistische alternatief op korte termijn.

(verder in het Frans)

De MIVB blijft de technologische evolutie van hybride bussen, elektrische bussen en andere

La STIB est résolument favorable à l'écomobilité.

M. le président.- La parole est à M. Van Damme.

M. Jef Van Damme (*en néerlandais*).- *Les anciens modèles de bus sont-ils également équipés d'un filtre à particules ?*

M. le président.- La parole est à Mme Grouwels.

Mme Brigitte Grouwels, ministre (*en néerlandais*).- *J'ai bien précisé que "presque tous" les anciens modèles en étaient équipés.*

M. Jef Van Damme (*en néerlandais*).- *Combien de bus en sont-ils dépourvus ?*

Mme Brigitte Grouwels, ministre (*en néerlandais*).- *Les nouveaux bus n'ont pas besoin de filtre à particules.*

M. Jef Van Damme (*en néerlandais*).- *Nous parlons ici des anciens modèles.*

Mme Brigitte Grouwels, ministre (*en néerlandais*).- *Presque tous les modèles de bus plus anciens sont équipés d'un filtre à particules.*

M. Jef Van Damme (*en néerlandais*).- *Vous*

alternatieven op de voet volgen. Er loopt trouwens een proefproject met elektrische bussen.

Een werkgroep met deskundigen van de MIVB buigt zich over een langetermijnstrategie voor de bussenvloot. Binnenkort zouden de eerste conclusies beschikbaar moeten zijn.

(verder in het Nederlands)

Over het nieuwe beheerscontract kan ik niet veel zeggen, aangezien het nog niet afgerond is. Er staat uiteraard wel een passage in over de luchtkwaliteit en het rollend materieel voor de bussen. Meer bepaald staat er in dat de MIVB van dieselbussen zal overstappen op alternatieve technologieën.

Het is dus duidelijk dat de MIVB open staat voor bussen met alternatieve aandrijfenergie en zeer milieubewust tracht te handelen op alle vlakken.

De voorzitter.- De heer Van Damme heeft het woord.

De heer Jef Van Damme.- U zegt dat alle bussen momenteel uitgerust zijn met een roetfilter. Geldt dat ook voor de oude bussen? U hebt dat al in 2010 aangekondigd.

De voorzitter.- Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels, minister.- Ik heb 'quasi allemaal' gezegd. Ik moet nog navragen of de laatste bus ook een roetfilter heeft gekregen.

De heer Jef Van Damme.- Spreken we over eenheden of tientallen? Er kunnen bij wijze van spreken nog drie bussen rondrijden zonder roetfilter, maar geen dertig meer.

Mevrouw Brigitte Grouwels, minister.- De nieuwe bussen hebben die roetfilter niet nodig.

De heer Jef Van Damme.- Dat weet ik, maar het gaat over de oude.

Mevrouw Brigitte Grouwels, minister.- Nagenoeg alle oudere bussen van de MIVB zijn uitgerust met een roetfilter.

De heer Jef Van Damme.- U bevestigt dat er een

confirmez la commande de 172 bus diesel et l'appel d'offres pour 163 autres bus ?

Mme Brigitte Grouwels, ministre (en néerlandais).- *L'adjudication est en cours pour les 172 bus diesel. La procédure pour les 163 autres bus n'a pas encore été entamée, car il faut encore préciser s'il s'agira ou non de bus au gaz.*

M. Jef Van Damme (en néerlandais).- *L'ambition de votre gouvernement étant de s'inscrire dans la durabilité, pourquoi commander autant de bus diesel, qui vont circuler pendant cinq à dix ans ? C'est une occasion manquée.*

Mme Brigitte Grouwels, ministre (en néerlandais).- *Il ne s'agit pas d'une occasion manquée. Nous n'avons pas le choix. La STIB manque de bus. Les anciens modèles encore en circulation doivent être remplacés d'urgence et la demande de transports publics ne cesse de croître.*

La STIB ne dispose pas des infrastructures suffisantes pour ouvrir de nouvelles lignes de bus ou pour augmenter les fréquences. Si elle achetait des bus au gaz, il lui faudrait des années pour s'équiper des infrastructures nécessaires au remplissage des réservoirs.

Les différentes options sont actuellement à l'étude. Le gouvernement a décidé de ne plus recourir à des bus diesel à long terme. Nous aurions tout aussi bien pu opter pour l'achat de bus hybrides, moins polluants en particules fines, mais qui fonctionnent également au diesel. Nous avons pris une option différente en renonçant à terme au diesel. Il s'agit

bestelling is geplaatst voor 172 dieselbussen en dat er een openbare oproep wordt gelanceerd voor 163 andere bussen?

Mevrouw Brigitte Grouwels, minister.- De aanbesteding voor de 172 dieselbussen is lopende. De 163 andere zijn geen dieselbussen. Die procedure is nog niet aan de gang want daar moet worden bepaald of het al dan niet gasbussen zullen zijn.

De heer Jef Van Damme.- De MIVB bestudeert verschillende zaken en heeft allerlei plannen. U gaat in het nieuwe beheerscontract inschrijven dat er geen dieselbussen meer worden aangekocht. U gaat na of er met bio-ethanol kan worden gewerkt op basis van zelf opgewekte energie. Deze regering wil zich profileren op duurzaamheid. Waarom beslist u dan nu al niet om 172 niet-dieselbussen aan te kopen?

U zegt dat u na 2013 geen dieselbussen meer gaat aankopen, maar u gaat inmiddels wel een enorm aantal dieselbussen bestellen. Die gaan nog vijf tot tien jaar op het net rondrijden. U had nu al kunnen beslissen om te kiezen voor 172 niet-dieselbussen. Ik begrijp dat niet.

De facto gaat u niet elk jaar honderd bussen moet aankopen, maar slechts om de vijf jaar. Dat is dus een gemiste kans.

Mevrouw Brigitte Grouwels, minister.- Dit is helemaal geen gemiste kans. We hebben geen andere keuze. Er is een tekort aan bussen. Er worden oudere bussen uit omloop genomen die dringend moeten worden vervangen en bovendien neemt de vraag naar openbaar vervoer toe. De MIVB is momenteel niet in staat om extra buslijnen in te voeren of de frequentie op te voeren bij gebrek aan bussen.

Het ontbreekt de MIVB aan de nodige installaties om nieuwe maatregelen te nemen. Stelt u zich voor dat er voor gasbussen wordt gekozen. Welnu, dan moet er een hele nieuwe installatie worden gebouwd om de tanks van die bussen te vullen. Het zou meerdere jaren tijd vergen om zoiets te realiseren. Momenteel worden de mogelijkheden bestudeerd.

De regering heeft beslist om op termijn niet langer gebruik te maken van dieselbussen. Dat is een zeer

d'une décision mûrement réfléchie.

M. Jef Van Damme (*en néerlandais*):- *Vous êtes en charge des travaux publics et de la mobilité depuis plus de trois ans. Il est regrettable que vous n'ayez pas opté plus tôt pour l'acquisition de bus hybrides ou roulant au gaz. Ils émettent nettement moins de particules fines que les bus conventionnels.*

- L'incident est clos.

INTERPELLATION DE M. JEF VAN DAMME

**À MME BRIGITTE GROUWELS,
MINISTRE DU GOUVERNEMENT DE LA
RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE,
CHARGÉE DES TRAVAUX PUBLICS ET
DES TRANSPORTS,**

concernant "le calendrier du réaménagement de la porte de Ninove".

M. le président.- La parole est à M. Van Damme.

M. Jef Van Damme (*en néerlandais*):- *Cela fait quatre ans que je vous interroge tous les six mois sur la porte de Ninove, et je continuerai à le faire.*

Alors que ce dossier était, politiquement parlant, prêt lors de votre entrée en fonction, il a à peine progressé depuis 3 ans et demi.

L'enquête publique s'est clôturée le 19 septembre 2011 et la commission de concertation a rendu un avis favorable assorti de conditions.

belangrijke beslissing. We hadden ook kunnen verkiezen om in de toekomst bijvoorbeeld gebruik te maken van hybride bussen, die zeer goed scoren inzake de uitstoot van fijn stof. Het probleem is echter dat die ook nog gebruik maken van diesel. Daarom hebben we een andere keuze gemaakt en stappen we op termijn volledig af van diesel. Het gaat dus om een weloverwogen beslissing.

De heer Jef Van Damme.- *Mevrouw Grouwels, u bent al ruim drie jaar minister van openbare werken en mobiliteit. Ik begrijp best dat u de zaken niet van vandaag op morgen kunt veranderen, maar als u de mogelijkheid om gasbussen te kopen had willen bestuderen, had u dat drie jaar geleden al kunnen doen. Nu is het natuurlijk te laat om nog een oplossing te vinden. Het is echter duidelijk dat u drie jaar geleden niet hebt beslist om over te schakelen op gasbussen of hybride bussen. Dat vind ik erg jammer. Hybride bussen stoten weliswaar nog steeds fijn stof uit, maar veel minder dan conventionele bussen.*

- Het incident is gesloten.

INTERPELLATIE VAN DE HEER JEF VAN DAMME

**AAN MEVROUW BRIGITTE GROUWELS,
MINISTER VAN DE BRUSSELSE
HOOFDSTEDELIJKE REGERING, BELAST MET OPENBARE
WERKEN EN VERVOER,**

betreffende "de planning voor de heraanleg van de Ninoofsepoort".

De voorzitter.- De heer Van Damme heeft het woord.

De heer Jef Van Damme.- *Mevrouw de minister, Ik heb de afgelopen vier jaar om de zes maanden een vraag gesteld over de Ninoofsepoort en ik zal dat blijven doen. Op een goed jaar van de verkiezingen, is dit voor u een gemiste kans. Het plan voor de heraanleg was politiek gezien klaar bij uw aantreden als minister. U had daar veel mee kunnen doen: u had het nieuwe park kunnen openen, enzovoort.*

Jammer genoeg is er de voorbije drie en een half